

Verslag reacties consultatie MDTO verplichten

Aan:	Forum Standaardisatie
Van:	Bureau Forum Standaardisatie
Datum:	24 oktober 2025
Versie:	1.0
Bijlage:	n.v.t.

1. Inleiding

Dit verslag bevat de openbare reacties uit de openbare consultatie MDTO verplichten van het Forum Standaardisatie van 5 september 2025 tot en met 6 oktober 2025 op internetconsultatie.nl.

De consultatie is onderdeel van de toetsing van het Forum Standaardisatie of MDTO geschikt is om te verplichten ('Pas toe of leg uit') aan de overheid.

In deze openbare consultatie kon men reageren op het advies van de experts die waren betrokken bij het expertonderzoek voor deze toetsing. Dit [expertadvies](#) maakte deel uit van de openbare consultatie.

In de openbare consultatie zijn zeven openbare reacties en vier niet-openbare reacties ontvangen. In het volgende hoofdstuk zijn de openbare antwoorden van de respondenten een-op-een en ongewijzigd overgenomen van de [Pagina reacties](#) van de consultatie. Na afstemming met en met instemming van reageerder is de oorspronkelijk niet-openbare en anonieme reactie namens RWS als aparte bijlage opgenomen in het verslag. De antwoorden uit de andere niet-openbare reacties worden hier niet weergegeven, maar worden wel geaggregeerd verwerkt in het Forumadvies met de reactie van de indiener erop.

De opgegeven contactgegevens van de respondenten zijn bij het bureau bekend.

2. Reacties uit de openbare consultatie

2.1. Reactie van Anoniem

's-Hertogenbosch

Datum: 6 september 2025

2.1.1. Vraag 1

Geef hier indien gewenst uw reactie op het advies van de experts om MDTO te verplichten aan de overheid ('Pas toe of leg uit') via plaatsing op de 'Pas toe of leg uit'-lijst van Forum Standaardisatie (hoofdstuk 1 van het expertadvies).

"Het is raadzaam om te werken met verplichtstellen, zodat de diverse ministeries gelijktijdig tot invoering overgaan met eenzelfde werkwijze. Dat versnelt de uitvoering en maakt ook dat onderling afstemming gelijktijdig plaatsvindt."

2.1.2. Vraag 2

Geef hier indien gewenst uw reactie op het voorgestelde functioneel toepassingsgebied (hoofdstuk 1 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.1.3. Vraag 3

Geef hier indien gewenst uw reactie op het geformuleerde nut en de geformuleerde mogelijkheden van het gebruik van MDTO voor en door de overheid (hoofdstuk 2, paragraaf 2 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.1.4. Vraag 4

Geef hier indien gewenst uw reactie op het doorlopen proces van het expertadvies (hoofdstuk 3 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.1.5. Vraag 5

Geef hier indien gewenst uw reactie op de samenstelling van de expertgroep (hoofdstuk 4 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.1.6. Vraag 6

Geef hier indien gewenst uw reactie op de resultaten van de toetsing op hoofdlijnen van hoofdcriterium "Toegevoegde waarde" (hoofdstuk 5, paragraaf 1 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.1.7. Vraag 7

Geef hier indien gewenst uw reactie op de resultaten van de toetsing op hoofdlijnen van hoofdcriterium "Open standaardisatieproces" (hoofdstuk 5, paragraaf 2 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.1.8. Vraag 8

Geef hier indien gewenst uw reactie op de vraag of er voldoende ondersteuning wordt gegeven in de adoptie en de implementatie van de standaard (hoofdstuk 5, vraag 5.2.7.2).

[geen reactie]

2.1.9. Vraag 9

Geef hier indien gewenst uw reactie op de resultaten van de toetsing op hoofdlijnen van hoofdcriterium "Draagvlak" (hoofdstuk 5, paragraaf 3 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.1.10. Vraag 10

Staan de belangrijkste stakeholders vanuit de overheid voor deze standaard achter de adoptie van de standaard? (vraag 5.3.3.1 van het expertadvies).

"Bij invoeren van verandering zal er altijd een aantal mensen niet direct mee willen of mee kunnen. Gezien het lange termijn belang en de genoemde voordelen zal juist wel voortgang doorgezet moeten worden, ook als ogenschijnlijk niet iedere stakeholder direct overtuigd is. Dat is ook waarom er een expertteam is ingeschakeld, om deze belangen in zijn geheel te overwegen en advies uit te brengen."

2.1.11. Vraag 11

Staan de overheidsorganisaties die worden geraakt door een verplichting van de standaard achter het verplichte gebruik van de standaard? (vraag 5.3.3.2 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.1.12. Vraag 12

Wordt de aangemelde versie van de standaard binnen het organisatorische werkingsgebied door meerdere Nederlandse overheidsorganisaties gebruikt? (vraag 5.3.3.3 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.1.13. Vraag 13

Zijn er voldoende positieve signalen over toekomstige gebruik van de standaard door (semi-)overheidsorganisaties, het bedrijfsleven en burgers? (vraag 5.3.3.6 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.1.14. Vraag 14

Geef hier indien gewenst uw reactie op de resultaten van de toetsing op hoofdlijnen van hoofdcriterium "Opname op de lijst bevordert adoptie" (hoofdstuk 5, paragraaf 4 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.1.15. Vraag 15

Geef hier indien gewenst uw reactie op de aanvullende adoptieadviezen bij verplichting van MDTO door plaatsing op de 'Pas toe of leg uit'-lijst (hoofdstuk 6 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.1.16. Vraag 16

Geef hier indien gewenst uw aanvullend commentaar aan het Forum Standaardisatie en Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) in verband met de inhoud van dit expertadvies en/of het gevolgde proces.

"Het is mijn beeld dat dit advies ter harte genomen moet worden. De tijd is rijp. Er is met een gedegen expertteam een advies uitgebracht. Neem deze dan over en ga over tot implementatie. Neem ook de aanbevelingen absoluut mee in de implementatie omdat deze wezenlijk onderdeel uitmaken van het advies."

2.2. Reactie van H.R. Nooitgedagt (Wij Participeren)

Voorburg

Datum: 8 september 2025

2.2.1. Vraag 1

Geef hier indien gewenst uw reactie op het advies van de experts om MDTO te verplichten aan de overheid ('Pas toe of leg uit') via plaatsing op de 'Pas toe of leg uit'-lijst van Forum Standaardisatie (hoofdstuk 1 van het expertadvies).

"Ik weet te weinig over de MDTO om daar iets zinnigs over te zeggen. Wat ik wel kan zeggen, is dat in mijn onderzoek een gebrek aan informatie vanuit de overheid keer op keer als hinderlijk wordt ervaren door mensen in de Participatiewet, in de Banenafspraken, etc. Het valt mij op dat als iets moeilijk is, de overheid nog wel eens de neiging heeft om te zeggen: 'dan doen we het maar niet'. Dit is niet in overeenstemming met het VN-verdrag handicap waarin toegankelijkheid centraal staat. Maar ook hierin mis ik het realiteitsbesef van de overheid over dat het vertrouwen van de burgers zo enorm aan het dalen is. Onder mijn respondenten gaf men gemiddeld een dikke onvoldoende (3,5) voor het vertrouwen in de rijksoverheid. Nu zie ik ook de onderzoeken van anderen naar buiten komen dat het vertrouwen van de hele bevolking het laagst is. Dat verbaast mij niet. Hier ligt waarschijnlijk een belangrijk antwoord,

om de burger meer en beter te informeren over beleidswijzigingen die op hen van toepassing zijn. De Ombudsman zegt het al zo lang: 'overheid ga naar je inwoners toe!'"

2.2.2. Vraag 2

Geef hier indien gewenst uw reactie op het voorgestelde functioneel toepassingsgebied (hoofdstuk 1 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.2.3. Vraag 3

Geef hier indien gewenst uw reactie op het geformuleerde nut en de geformuleerde mogelijkheden van het gebruik van MDTO voor en door de overheid (hoofdstuk 2, paragraaf 2 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.2.4. Vraag 4

Geef hier indien gewenst uw reactie op het doorlopen proces van het expertadvies (hoofdstuk 3 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.2.5. Vraag 5

Geef hier indien gewenst uw reactie op de samenstelling van de expertgroep (hoofdstuk 4 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.2.6. Vraag 6

Geef hier indien gewenst uw reactie op de resultaten van de toetsing op hoofdlijnen van hoofdcriterium "Toegevoegde waarde" (hoofdstuk 5, paragraaf 1 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.2.7. Vraag 7

Geef hier indien gewenst uw reactie op de resultaten van de toetsing op hoofdlijnen van hoofdcriterium "Open standaardisatieproces" (hoofdstuk 5, paragraaf 2 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.2.8. Vraag 8

Geef hier indien gewenst uw reactie op de vraag of er voldoende ondersteuning wordt gegeven in de adoptie en de implementatie van de standaard (hoofdstuk 5, vraag 5.2.7.2).

[geen reactie]

2.2.9. Vraag 9

Geef hier indien gewenst uw reactie op de resultaten van de toetsing op hoofdlijnen van hoofdcriterium "Draagvlak" (hoofdstuk 5, paragraaf 3 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.2.10. Vraag 10

Staan de belangrijkste stakeholders vanuit de overheid voor deze standaard achter de adoptie van de standaard? (vraag 5.3.3.1 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.2.11. Vraag 11

Staan de overheidsorganisaties die worden geraakt door een verplichting van de standaard achter het verplichte gebruik van de standaard? (vraag 5.3.3.2 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.2.12. Vraag 12

Wordt de aangemelde versie van de standaard binnen het organisatorische werkingsgebied door meerdere Nederlandse overheidsorganisaties gebruikt? (vraag 5.3.3.3 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.2.13. Vraag 13

Zijn er voldoende positieve signalen over toekomstige gebruik van de standaard door (semi-)overheidsorganisaties, het bedrijfsleven en burgers? (vraag 5.3.3.6 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.2.14. Vraag 14

Geef hier indien gewenst uw reactie op de resultaten van de toetsing op hoofdlijnen van hoofdcriterium "Opname op de lijst bevordert adoptie" (hoofdstuk 5, paragraaf 4 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.2.15. Vraag 15

Geef hier indien gewenst uw reactie op de aanvullende adoptieadviezen bij verplichting van MDTO door plaatsing op de 'Pas toe of leg uit'-lijst (hoofdstuk 6 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.2.16. Vraag 16

Geef hier indien gewenst uw aanvullend commentaar aan het Forum Standaardisatie en Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) in verband met de inhoud van dit expertadvies en/of het gevolgde proces.

[geen reactie]

2.3. Reactie van Anoniem

Breda

Datum: 29 september 2025

2.3.1. Vraag 1

Geef hier indien gewenst uw reactie op het advies van de experts om MDTO te verplichten aan de overheid ('Pas toe of leg uit') via plaatsing op de 'Pas toe of leg uit'-lijst van Forum Standaardisatie (hoofdstuk 1 van het expertadvies).

"Wij zijn het er mee eens dat MDTO een verplichte standaard moet worden om ervoor te zorgen dat overheden zoveel als mogelijk generiek gaan werken. Ook om helder te hebben dat d.m.v. de verplichting, MDTO echt de werkstandaard wordt en er ook geen twijfel is of men bijv. nog steeds TMLO moet gebruiken.

Wij zijn wel van mening dat zo veel mogelijk het 'pas toe' principe gehanteerd gaat worden. Het 'leg uit' principe is wat ons betreft niet gewenst tenzij het echt niet anders kan. Het is belangrijk om daar ook (toe)zicht op te houden."

2.3.2. Vraag 2

Geef hier indien gewenst uw reactie op het voorgestelde functioneel toepassingsgebied (hoofdstuk 1 van het expertadvies).

"Wij conformeren ons aan het toepassingsgebied."

2.3.3. Vraag 3

Geef hier indien gewenst uw reactie op het geformuleerde nut en de geformuleerde mogelijkheden van het gebruik van MDTO voor en door de overheid (hoofdstuk 2, paragraaf 2 van het expertadvies).

"Wij staan er hetzelfde in zoals uitgewerkt in dit hoofdstuk."

2.3.4. Vraag 4

Geef hier indien gewenst uw reactie op het doorlopen proces van het expertadvies (hoofdstuk 3 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.3.5. Vraag 5

Geef hier indien gewenst uw reactie op de samenstelling van de expertgroep (hoofdstuk 4 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.3.6. Vraag 6

Geef hier indien gewenst uw reactie op de resultaten van de toetsing op hoofdlijnen van hoofdcriterium "Toegevoegde waarde" (hoofdstuk 5, paragraaf 1 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.3.7. Vraag 7

Geef hier indien gewenst uw reactie op de resultaten van de toetsing op hoofdlijnen van hoofdcriterium "Open standaardisatieproces" (hoofdstuk 5, paragraaf 2 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.3.8. Vraag 8

Geef hier indien gewenst uw reactie op de vraag of er voldoende ondersteuning wordt gegeven in de adoptie en de implementatie van de standaard (hoofdstuk 5, vraag 5.2.7.2).

"De ondersteuning zoals wordt beschreven is wat ons betreft voldoende."

2.3.9. Vraag 9

Geef hier indien gewenst uw reactie op de resultaten van de toetsing op hoofdlijnen van hoofdcriterium "Draagvlak" (hoofdstuk 5, paragraaf 3 van het expertadvies).

"De resultaten zien er positief uit. Binnen de gemeente zelf zullen we er ook alles aan moeten doen om alle neuzen dezelfde kant op te krijgen en ervoor te zorgen dat men de standaard gaat begrijpen. Veel leveranciers zijn vooralsnog nog bezig met de praktische invulling van MDTO. Zodra dat helemaal op orde is, gaat het werken ermee straks een stuk makkelijker."

2.3.10. Vraag 10

Staan de belangrijkste stakeholders vanuit de overheid voor deze standaard achter de adoptie van de standaard? (vraag 5.3.3.1 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.3.11. Vraag 11

Staan de overheidsorganisaties die worden geraakt door een verplichting van de standaard achter het verplichte gebruik van de standaard? (vraag 5.3.3.2 van het expertadvies)

"Geen opmerkingen, zoals eerder aangegeven zijn wij voor het verplichte gebruik van de MDTO standaard."

2.3.12. Vraag 12

Wordt de aangemelde versie van de standaard binnen het organisatorische werkingsgebied door meerdere Nederlandse overheidsorganisaties gebruikt? (vraag 5.3.3.3 van het expertadvies).

"Ook wij zijn bezig met de implementatie van MDTO. Het is fijn om te zien dat er al veel organisaties bezig zijn met de voorbereidingen en/of implementatie van de standaard."

2.3.13. Vraag 13

Zijn er voldoende positieve signalen over toekomstige gebruik van de standaard door (semi-)overheidsorganisaties, het bedrijfsleven en burgers? (vraag 5.3.3.6 van het expertadvies).

"Wij zijn momenteel aan het testen bij onze leverancier Divault. Tot dusver zijn we voor wat betreft de basis ook positief over het gebruik van de standaard."

2.3.14. Vraag 14

Geef hier indien gewenst uw reactie op de resultaten van de toetsing op hoofdlijnen van hoofdcriterium "Opname op de lijst bevordert adoptie" (hoofdstuk 5, paragraaf 4 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.3.15. Vraag 15

Geef hier indien gewenst uw reactie op de aanvullende adoptieadviezen bij verplichting van MDTO door plaatsing op de 'Pas toe of leg uit'-lijst (hoofdstuk 6 van het expertadvies).

"De adviezen zien er positief uit. Zoals eerder aangegeven vinden wij in ieder geval dat men zoveel mogelijk moet inzetten op het 'Pas toe' principe."

2.3.16. Vraag 16

Geef hier indien gewenst uw aanvullend commentaar aan het Forum Standaardisatie en Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) in verband met de inhoud van dit expertadvies en/of het gevolgde proces.

"Zorg dat dit advies werkelijkheid kan gaan worden en maak de standaard verplicht. Ons belangrijkste uitgangspunt voor de verplichtstelling staat beschreven in het antwoord van vraag 1."

2.4. Reactie van R.J. Wever (Regionaal Archief Rivierenland)

Tiel/Utrecht

Datum: 1 oktober 2025

Geef hier indien gewenst uw reactie op het advies van de experts om MDTO te verplichten aan de overheid ('Pas toe of leg uit') via plaatsing op de 'Pas toe of leg uit'-lijst van Forum Standaardisatie (hoofdstuk 1 van het expertadvies).

2.4.1. Vraag 1

Geef hier indien gewenst uw reactie op het advies van de experts om MDTO te verplichten aan de overheid ('Pas toe of leg uit') via plaatsing op de 'Pas toe of leg uit'-lijst van Forum Standaardisatie (hoofdstuk 1 van het expertadvies).

"Voor archieven wordt het allemaal een stuk simpeler, vooral qua migraties, als deze standaard verplicht zou zijn. Nu is een groot deel van ons werk het maken en/of begeleiden van conversies van proprietary formaten naar duurzamere en beter presenteerbare alternatieven.

Kortom, deze verplichting gaat geld schelen."

2.4.2. Vraag 2

Geef hier indien gewenst uw reactie op het voorgestelde functioneel toepassingsgebied (hoofdstuk 1 van het expertadvies).

"Op zich eens dat dit een goede reikwijdte voor MDTO is.

> informatie vindbaar, beschikbaar, leesbaar, betrouwbaar, interpreteerbaar en toekomstbestendig [p. 1]

Als dit je identiteit is, of, in ieder geval, hoe je je soms aan de buitenwereld wilt presenteren, moet je je denk ik afvragen of ieder woord hier zijn plek verdient.

Wat is bijvoorbeeld het verschil tussen leesbaar en interpreteerbaar? Welke specifieke gegevens of maatregelen maken MDTO leesbaar, en welke zorgen juist voor interpreteerbaarheid? Kun je een voorbeeld geven van gegevens die _niet_ leesbaar zijn, maar wel interpreteerbaar? En leesbaar voor wie? Mensen, machines, of alle twee?

Ik vermoed dat een focus op interpreteerbaar de mens/machine vraag uit de weg gaat, en het concept 'leesbaar' geheel omvat.

Tenslotte:

> informatie vindbaar, beschikbaar, leesbaar, betrouwbaar, interpreteerbaar en toekomstbestendig [p. 1]

Wat betekent "toekomstbestendig" in deze zin? Is dit een aparte eigenschap bovenop de eigenschappen " vindbaar, beschikbaar, leesbaar, betrouwbaar, interpreteerbaar", of is toekomstbestendigheid het gevolg van die meer kernachtige eigenschappen? In het laatste geval vind ik "toekomstbestendig" een beetje een 'weasel word'. Klinkt mooi, maar wat wordt er nou precies mee bedoeld? Bij de andere eigenschappen is de bedoeling veel duidelijker.

*Lijkt mij dat je misschien wilt zeggen: data is *toekomstbestendig* wanneer 'ie leesbaar, vindbaar, etc. is.*

De SIP

Ook de SIP wordt hier benoemd. Is de SIP "specificatie" echt een integraal onderdeel van MDTO? In theorie zijn deze compleet los te gebruiken.

Bovendien vind ik veel documentatie rondom de SIP matig geschreven, en lang niet zo duidelijk als de rest van MDTO. Als je de SIP pagina ziet als onderdeel van een grotere standaard, dan zou ik daar zeker wat redigeren."

2.4.3. Vraag 3

Geef hier indien gewenst uw reactie op het geformuleerde nut en de geformuleerde mogelijkheden van het gebruik van MDTO voor en door de overheid (hoofdstuk 2, paragraaf 2 van het expertadvies).

"> MDTO is hiermee nadrukkelijk niet bedoeld als vervanger voor de andere metagegevensstandaarden [p. 2]

Dit is en blijft goed om te benadrukken. Ik merk bij veel mensen dat ze denken dat _alle_ metagegevens in MDTO horen.

Jullie hebben het in hoofdstuk 2 meermaals over data uitwisselen. Tegelijk gaat het meermaals over XML. De afgelopen 20 jaar is er veel kritiek op XML geleverd, vooral in het gebruik als uitwissel formaat, die door de meeste techneuten nog steeds als terecht wordt gezien (zie dit thread op hackernews, een vooraanstaand forum: <https://news.ycombinator.com/item?id=21960863>).

Ik betwijfel sterk of het in de toekomst een goed idee blijft om je zo op XML te blijven richten. JSON en YAML zijn wat de wereld nu gebruikt om data uit te wisselen (i.e. meetbaar populairder), en bovendien beide _veel_ leesbaarder voor mensen (en computers ook trouwens, omdat de syntax compatible is met bijna alle populaire programmeertalen. Dit is nooit het geval geweest voor XML). En leesbaarheid is toch iets waar jullie om geven.

In dit artikel wordt denk ik correct beargumenteerd dat XML niet eens bedoeld is als data formaat (ja, echt). Het is natuurlijk wél gebruikt als algemeen data formaat, maar dat is stiekem foutief.

<https://www.devever.net/~hl/xml>

Een andere goede referentie voor problemen met XML:

(vooral de eerste 15 minuten van deze presentatie)

Aansluiten op ORI (de standaard voor open raadsinformatie) wordt ook makkelijker als de focus minder naar XML gaat."

2.4.4. Vraag 4

Geef hier indien gewenst uw reactie op het doorlopen proces van het expertadvies (hoofdstuk 3 van het expertadvies).

"Mooi dat jullie TOOI en MDTO als complementair zien. Ik denk dat meer kruisbestuiving goed is voor beide standaarden. In dat opzicht laat de huidige MDTO documentatie nog wel wat te wensen over. Er komen bijvoorbeeld nul verwijzingen naar TOOI waardenlijsten voor in de vernieuwde voorbeeld bestanden.

Ik ga er vanuit dat de precieze uitwerkingen van de "symbiose" later helderder wordt."

2.4.5. Vraag 5

Geef hier indien gewenst uw reactie op de samenstelling van de expertgroep (hoofdstuk 4 van het expertadvies).

"Ik denk dat de expertgroep een goede doorsnede is."

2.4.6. Vraag 6

Geef hier indien gewenst uw reactie op de resultaten van de toetsing op hoofdlijnen van hoofdcriterium "Toegevoegde waarde" (hoofdstuk 5, paragraaf 1 van het expertadvies).

"MDTO is vrij minimalistisch. Maar dat is ook de kracht: het focust zich echt op gegevens die noodzakelijk zijn voor duurzame toegankelijkheid van informatie. Hiermee is het inderdaad toepasbaar binnen alle overheden.

Als ontwerper van een metadata standaard vond ik het makkelijk om te bedenken en te implementeren hoe men deze standaard met MDTO zou kunnen combineren. Hiermee sluit ik me aan bij sectie 5.1.3

Over 5.1.4.5: in MDTO kun je opnemen welke actoren betrokken zijn geweest bij een informatieobject. Middels `beperkingGebruik` kun je volgens de huidige definitie van het element restricties op een informatieobject leggen, maar niet op de metadata rondom het informatieobject (bijv. op de MDTO XML zelf). Hiermee kan er bijvoorbeeld onbedoeld bekend worden hoe bepaalde personen zich verhielden tot het informatieobject, wat volgens mij als gevoelige informatie kan gelden. (misschien is er altijd impliciet bedoeld: "alle restricties van toepassing op het informatieobject zijn ook van toepassing op bijbehorende metadata", maar dit word nergens duidelijk gestipuleerd)

Met 'beperkingGebruik' kun je in theorie veel regelen qua afscherming, maar is het gebruik hiervan momenteel gestandaardiseerd genoeg om bijvoorbeeld te kunnen zeggen "op de metadata zelf liggen geen restricties" of "alleen bepaalde mensen kunnen dit document in zien"? Ik denk van niet. De bestaande begrippenlijst geeft je eigenlijk alleen de mogelijkheid om te zeggen "nee" (oftewel, 'geen beperking'), "misschien" (oftewel, 'nader te bepalen'), "niks precies over te zeggen" (oftewel, 'overig').

Hier kun je geen implementatie om heen bouwen. Daarvoor moet er echt meer gestandaardiseerd worden (nu zal in de praktijk iedereen maar wat invullen bij de beperkingen). En omdat die standaardisatie nu ontbreekt, sluit ik me niet helemaal aan bij de adviezen in 5.1.4.4 en 5.1.4.5. Jullie benoemen weliswaar een bestaande classificatie "Departementaal Vertrouwelijk (DepV)", maar is die breed toepasbaar genoeg? Welke begrippenlijsten zijn mogelijk nog meer van toepassing?

> Met goede implementatie zijn de risico's beheersbaar [p. 12]

Zeker, maar het is jullie taak om implementaties in goede banen te leiden door ambiguïteiten zoals bovenstaande te voorkomen.

Hoe zouden jullie bijvoorbeeld aanraden om met behulp van MDTO _meta_gegevens (ipv reguliere gegevens) af te schermen? Of is dat jullie inziens niet nodig?"

2.4.7. Vraag 7

Geef hier indien gewenst uw reactie op de resultaten van de toetsing op hoofdlijnen van hoofdcriterium "Open standaardisatieproces" (hoofdstuk 5, paragraaf 2 van het expertadvies).

"Over 5.2.2.2: TOOI hanteert git voor het bijhouden van versie wijzigingen. Wat mij betreft is dat _good engineering practice_ (het paper [Best practices for Technical standard creation](www.mitre.org/sites/default/files/publications/17-1332-best-practices-for-technical-standard-creation.pdf) onderschrijft het belang van _good engineering_), en is bovendien transparanter dan de huidige pagina. Het is met zekerheid voorgekomen dat veranderingen aan de XML voorbeelden/XSD niet zijn genoemd op de wijzigingen pagina. Meerdere mensen hebben bijvoorbeeld gemerkt dat de voorbeeldbestanden (de eerste variant) ooit invalide waren. Dat is gecorrigeerd, maar is niet terug te zien. Ik heb in mail contact met Wout een ander voorbeeld van een verborgen wijziging beschreven (een verbetering in een XML comment).

Ik heb geverifieerd dat dit allemaal echt heeft plaatsgevonden middels jullie webarchief (nationaalarchief.sitearchief.nl).

Door met Github/Gitlab te werken ga je dit soort haiten in transparantie tegen. Toegegeven, de dingen die niet op de wijzigingen pagina te zien zijn klein, maar ze scheppen wel

verwarring, en kosten tijd. Een open — in de zin van transparante — standaard zou beter kunnen en moeten doen.

Bovendien maakt een Github/Gitlab bredere samenwerking mogelijk, inclusief een gedeelde plek voor technische feedback.

Over 5.2.4.1:

> MDTO werkt volgens de principes van semantic versioning ... Voor MDTO zijn tot nu toe uitsluitend Z-wijzigingen doorgevoerd [p. 13]

Hier kun je aan twijfelen. Semantic versioning zegt zelf:

> Patch version Z (x.y.Z | x > 0) MUST be incremented if only backward compatible bug fixes are introduced. A bug fix is defined as an internal change that fixes incorrect behavior.

De vraag is of de MDTO XSD inderdaad volgens dit principe is geversioneerd. Niet alle MDTO XML die valide is volgens de 1.0.0 XSD is valide volgens de 1.0.1 XSD. Dus deze "bugfix" 1.0.1 release — als je 'm zo kunt noemen — was niet backwards compatible.

Anderzijds vind ik de vraag wat een bug is in de context van een XML-schema moeilijk. Misschien zijn dat gevallen waar het schema niet overeenstemt met de (human-readable) documentatie (zie ook ori-a.nl/downloads#semantisch-versioneren)?

(een bug in een programma/API implementatie kan ook crash zijn. Z-wijzigingen zijn deels bedoeld voor dat soort wijzigingen. Maar dit soort wijzigingen vinden niet echt plaats in een XSD, omdat een XSD geen software is)"

2.4.8. Vraag 8

Geef hier indien gewenst uw reactie op de vraag of er voldoende ondersteuning wordt gegeven in de adoptie en de implementatie van de standaard (hoofdstuk 5, vraag 5.2.7.2).

"De documentatie kan echt overzichtelijker en beter. Hierin sluit ik me dus aan bij "de experts".

Kijk eens naar andere documentatie sites voor technische/metadata standaarden, zou ik zeggen. En dan niet alleen de vormgeving, maar ook hoe teksten zijn opgebouwd, en wat ze allemaal wel/niet bevatten (ik mis zelf een tutorial/prosa uitleg van de XML, zie bijv. <https://ori-a.nl/hoe-werkt-ori-a>). Concreet heb ik het gevoel dat sommige teksten nauwelijks geredigeerd zijn (de SIP pagina), en dat je teveel moet klikken voordat je vindt wat je zoekt.

Voor het navigeerbaarder maken van de documentatie kun je misschien denken aan een compleet aparta documentatie site, die niet 100% hoeft te voldoen aan de restricties van de

huidige NA website (alhoewel dat ook weer nadelen heeft). Er zijn heel projecten waarmee je mooie en overzichtelijk documentatie sites mee kan maken. Zoiets maakt technici/ontwikkelaars ook meteen vertrouwt met je site."

2.4.9. Vraag 9

Geef hier indien gewenst uw reactie op de resultaten van de toetsing op hoofdlijnen van hoofdcriterium "Draagvlak" (hoofdstuk 5, paragraaf 3 van het expertadvies).

"> Bieden meerdere leveranciers ondersteuning voor de standaard?

De REE (MAIS) biedt ook al vrij lang ondersteuning."

2.4.10. Vraag 10

Staan de belangrijkste stakeholders vanuit de overheid voor deze standaard achter de adoptie van de standaard? (vraag 5.3.3.1 van het expertadvies).

"Ik mis geen grote spelers."

2.4.11. Vraag 11

Staan de overheidsorganisaties die worden geraakt door een verplichting van de standaard achter het verplichte gebruik van de standaard? (vraag 5.3.3.2 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.4.12. Vraag 12

Wordt de aangemelde versie van de standaard binnen het organisatorische werkingsgebied door meerdere Nederlandse overheidsorganisaties gebruikt? (vraag 5.3.3.3 van het expertadvies).

"Ik ken zelf nog meer archieven die ook wat met MDTO doen! Dus ja ??"

2.4.13. Vraag 13

Zijn er voldoende positieve signalen over toekomstige gebruik van de standaard door (semi-)overheidsorganisaties, het bedrijfsleven en burgers? (vraag 5.3.3.6 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.4.14. Vraag 14

Geef hier indien gewenst uw reactie op de resultaten van de toetsing op hoofdlijnen van hoofdcriterium "Opname op de lijst bevordert adoptie" (hoofdstuk 5, paragraaf 4 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.4.15. Vraag 15

Geef hier indien gewenst uw reactie op de aanvullende adoptieadviezen bij verplichting van MDTO door plaatsing op de 'Pas toe of leg uit'-lijst (hoofdstuk 6 van het expertadvies).

"Ik sluit me sterk aan bij bullet #2. Ook denk ik inderdaad dat het taalgebruik beter kan — mensen lezen op het internet meestal vrij vluchtig, dus schrijf ook voor dat publiek.

Het toevoegen van meer validatietesten kan misschien wel interessant zijn, maar wat betekent dat bovenop voldoen aan de XSD? Niet alleen valide, maar ook inhoudelijk logisch, of iets in die richting? Hier kan je nog wel wat duidelijker over zijn.

(kan natuurlijk ook zijn dat afnemers niet altijd technologisch in staat iets met een XSD te doen, maar dat is gedeeltelijk een human resources probleem bij overheden, niet een probleem van het NA/MDTO. Tegelijk is het probleem ook dat XSD al decennia geen populaire technologie meer is, en dat de tooling dus een beetje obscuur is. De beheerder van xmllint, een veel gebruikt programma voor XML validatie middels een XSD, is deze maand bijv. afgestapt. Zie ook mijn antwoord op vraag 3)"

2.4.16. Vraag 16

Geef hier indien gewenst uw aanvullend commentaar aan het Forum Standaardisatie en Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) in verband met de inhoud van dit expertadvies en/of het gevolgde proces.

[geen reactie]

2.5. Reactie van L. Masselink (Regionaal Archief Rivierenland)

Culemborg

Datum: 1 oktober 2025

2.5.1. Vraag 1

Geef hier indien gewenst uw reactie op het advies van de experts om MDTO te verplichten aan de overheid ('Pas toe of leg uit') via plaatsing op de 'Pas toe of leg uit'-lijst van Forum Standaardisatie (hoofdstuk 1 van het expertadvies).

"Ik denk dat verplichten een goed begin is. Wel is het daarbij zaak om duidelijk te maken wat er allemaal verplicht wordt, en voor wie. MDTO valt uiteen in onder meer een metagegevensschema, een SIP-specificatie en een XML-schema.

Als archiefdienst hanteren we MDTO primair als uitwisselstandaard voor migraties richting ons e-depot, en kijken dan vooral naar het XML-schema en de SIP-specificatie. In het expertadvies wordt gezegd dat MDTO vooral voor archiefvormers is (p. 10). In die context is het gebruiken van MDTO als metagegevensschema logischer, als blauwdruk voor het vastleggen van metagegevens in bijvoorbeeld procesondersteunende software of documentmanagementsystemen. Dat laatste is naar mijn idee de belangrijkste toepassing,

ook omdat dan de toepassing in migratie naar een e-depot makkelijker wordt. De data is dan immers al (grotendeels) conform MDTO vormgegeven.

Het zwaartepunt van de MDTO documentatie lijkt nu te liggen op het XML-schema en de toepassing van MDTO in het migreren van overheidsinformatie. Het zou helpen als er meer informatie beschikbaar komt over de toepassing van MDTO in informatiesystemen. Best practices bijvoorbeeld.”

2.5.2. Vraag 2

Geef hier indien gewenst uw reactie op het voorgestelde functioneel toepassingsgebied (hoofdstuk 1 van het expertadvies).

"Het toepassingsgebied wordt tegelijkertijd gedefinieerd als 'overheidsinformatie' en als 'informatieobjecten en hun representaties'. Deze twee worden als synoniemen gepresenteerd, maar naar mijn mening is het tweede een subset van het eerste. Er is meer overheidsinformatie denkbaar dan alleen informatieobjecten en hun representaties (bestanden).

Op <https://www.nationaalarchief.nl/archiveren/mdto#collapse-102790> worden metagegevens die domeinspecifiek zijn, of betrekking hebben op objecten in de context buiten scope geplaatst. Beiden kunnen echter wel degelijk overheidsinformatie zijn. Zie bijvoorbeeld ORI en ORI-A, of initiatieven als het Gemeentelijk Gegevensmodel. Daarin worden veel (meta)gegevens vastgelegd die wel degelijk overheidsinformatie betreffen.

De huidige gelijkstelling tussen de termen zorgt ervoor dat mensen verwachten dat MDTO een duizendddingendoekje voor overheidsinformatie is, terwijl het juist als nauw afgebakend metagegevensschema voor informatieobjecten en bestanden zijn waarde heeft. In die nauwe afbakening is het beheersbaar en biedt het bovendien ruimte voor aansluiting bij andere standaarden. Als je de MDTO-documentatie gaat lezen komt dat perspectief overigens voldoende naar voren, maar voor de leek en eerste gebruiker lijkt me dat onvoldoende duidelijk. En dat schept verkeerde verwachtingen en onduidelijkheid.”

2.5.3. Vraag 3

Geef hier indien gewenst uw reactie op het geformuleerde nut en de geformuleerde mogelijkheden van het gebruik van MDTO voor en door de overheid (hoofdstuk 2, paragraaf 2 van het expertadvies).

"Een heldere tekst. MDTO wordt goed gerelateerd aan DUTO en de Archiefregeling. Los van mijn opmerking over de gelijkstelling van overheidsinformatie en MDTO in het antwoord op de vorige vraag, hier geen opmerkingen.”

2.5.4. Vraag 4

Geef hier indien gewenst uw reactie op het doorlopen proces van het expertadvies (hoofdstuk 3 van het expertadvies).

"Goed dat MDTO en TOOI samen zijn aangemeld. Ik hoop in de toekomst meer symbiose te zien tussen de beide initiatieven, en concrete voorbeelden van gezamenlijke toepassing. Ze kunnen echt complementair zijn aan elkaar, dat is nu voor de leek nog niet genoeg duidelijk."

2.5.5. Vraag 5

Geef hier indien gewenst uw reactie op de samenstelling van de expertgroep (hoofdstuk 4 van het expertadvies).

"Lijkt me een goede doorsnede van het werkveld, met voldoende variatie aan perspectieven."

2.5.6. Vraag 6

Geef hier indien gewenst uw reactie op de resultaten van de toetsing op hoofdlijnen van hoofdcriterium "Toegevoegde waarde" (hoofdstuk 5, paragraaf 1 van het expertadvies).

"Bij 5.1.2.1 breng ik weer mijn antwoord op vraag 2 in."

5.1.3 - Ik onderschrijf dat MDTO goed bruikbaar is in combinatie met andere standaarden, omdat wij ORI-A inzetten naast MDTO. Dat werkt goed."

5.1.3.3 – Zijn standaarden zoals RGBZ en ImZTC onderzocht in relatie tot MDTO? In het verleden bestond er een samenhang tussen ImZTC/RGBZ en voorloper TMLO, maar ik zie die niet direct terug in de bestaande MDTO-documentatie. Wellicht vanwege gering gebruik/beheer van ImZTC/RGBZ?"

2.5.7. Vraag 7

Geef hier indien gewenst uw reactie op de resultaten van de toetsing op hoofdlijnen van hoofdcriterium "Open standaardisatieproces" (hoofdstuk 5, paragraaf 2 van het expertadvies).

"Over 5.2.4.1, besluitvormingsproces voldoende toegankelijk: in de praktijk is het van buitenaf moeilijk zichtbaar hoe besluiten worden genomen over MDTO. Een openbare technische omgeving zoals GitHub of GitLab zou transparanter zijn, en meer direct contact tussen gebruikers van MDTO en de beheersorganisatie mogelijk maken."

In het verleden zijn er wijzigingen uitgevoerd op MDTO die niet werden gedocumenteerd, maar die er wel voor zorgden dat de gepubliceerde voorbeeldbestanden invalide werden. Dit had voorkomen kunnen worden door bijvoorbeeld automatische bestandsgeneratie wanneer wijzigingen in de XSD op git worden doorgevoerd."

Over 5.2.6.4, de Standaardisatieraad als besluitvormer omtrent ontwikkeling, beheer en herziening van de standaard: er wordt melding gemaakt van redactiegroepen die 'op enig moment' betrokken waren bij de ontwikkeling van MDTO. Ik zou willen pleiten voor een meer permanent karakter van inhoudelijk betrokken experts bij het beheer van de standaard. De Standaardisatieraad kan wellicht spreken voor de belangen van de sector, maar voor het voorstellen van en besluiten over inhoudelijke wijzigingen lijkt me praktijkervaring met MDTO noodzakelijk. De rol van de Standaardisatieraad als formele besluitvormer kan daarin overeind blijven, als deze groep experts het eerst onderling eens wordt over inhoudelijke wijzigingen."

2.5.8. Vraag 8

Geef hier indien gewenst uw reactie op de vraag of er voldoende ondersteuning wordt gegeven in de adoptie en de implementatie van de standaard (hoofdstuk 5, vraag 5.2.7.2).

"De MDTO-website kan een stuk gebruiksvriendelijker en beter navigeerbaar worden gemaakt. Kijk eens naar andere, ook internationale (metagegevens)schema-documentatie online. Zorg ervoor dat verschillende gebruikersgroepen snel komen bij de informatie die ze zoeken. Dus een pagina met technische informatie voor technici die met de standaard willen/moeten werken, een pagina met vragen voor een informatiemanager of CIO die een snelle overview wil van de standaard en de relatie met andere (overheids)initiatieven, en een pagina met heldere instructie van de toepassing ervan in voorbeeldbestanden. Een ander adoptie en implementatie-ondersteuner so you will, is het idee om MDTO niet alleen in XML, maar ook in JSON beschikbaar te stellen. Hiermee bespoedig je de implementatie van MDTO (en dus duurzame toegankelijkheid) in meer IT-omgevingen, zoals bijvoorbeeld de Woo-index en web-API's die daarop zijn/worden aangesloten, zoals de Open Raadsinformatie (ORI) API."

2.5.9. Vraag 9

Geef hier indien gewenst uw reactie op de resultaten van de toetsing op hoofdlijnen van hoofdcriterium "Draagvlak" (hoofdstuk 5, paragraaf 3 van het expertadvies).

"DE REE biedt als leverancier van een archiefbeheersysteem met e-depotfunctionaliteit ook ondersteuning voor MDTO."

2.5.10. Vraag 10

Staan de belangrijkste stakeholders vanuit de overheid voor deze standaard achter de adoptie van de standaard? (vraag 5.3.3.1 van het expertadvies).

"Daar lijkt het wel op."

2.5.11. Vraag 11

Staan de overheidsorganisaties die worden geraakt door een verplichting van de standaard achter het verplichte gebruik van de standaard? (vraag 5.3.3.2 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.5.12. Vraag 12

Wordt de aangemelde versie van de standaard binnen het organisatorische werkingsgebied door meerdere Nederlandse overheidsorganisaties gebruikt? (vraag 5.3.3.3 van het expertadvies).

"De standaard wordt door meerdere archiefdiensten actief gebruikt in migratietrajecten, dus als uitwisselstandaard wordt het gebruikt. Ik weet van meerdere leveranciers die een metagegevensschema bieden dat in de geest van MDTO is opgebouwd, of daarvoor

inrichtingsmogelijkheden bieden om het zelf vorm te geven.

Maar het korte antwoord is ja.

2.5.13. Vraag 13

Zijn er voldoende positieve signalen over toekomstige gebruik van de standaard door (semi-)overheidsorganisaties, het bedrijfsleven en burgers? (vraag 5.3.3.6 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.5.14. Vraag 14

Geef hier indien gewenst uw reactie op de resultaten van de toetsing op hoofdlijnen van hoofdcriterium "Opname op de lijst bevordert adoptie" (hoofdstuk 5, paragraaf 4 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.5.15. Vraag 15

Geef hier indien gewenst uw reactie op de aanvullende adoptieadviezen bij verplichting van MDTO door plaatsing op de 'Pas toe of leg uit'-lijst (hoofdstuk 6 van het expertadvies).

"Goede adoptieadviezen die ik allemaal onderschrijf.

Wat betreft bullet 1: deze is wat vaag geformuleerd. Een goed overzicht van de metagegevensstandaarden die onder beheer zijn van het NA, Nederlandse overheden of standaarden die überhaupt het werkveld van de Nederlandse overheid raken? Ik zou als gebruiker gebaat zijn bij een algemeen overzicht van hoe MDTO zich verhoudt tot andere (meta)gegevensstandaarden binnen het informatiebeheerdomein. Denk bijvoorbeeld aan RGBZ, RSGB en domeinstandaarden zoals ORI/ORI-A.

Wat betreft bullet 2: het mooiste zou zijn als MDTO geen eigen begrippenlijsten meer gaan beheren, maar die allemaal over de schutting zou gooien bij TOOI. Dan krijg je ook een goede functiescheiding en interoperabiliteit. Dat zou echter wel eisen stellen aan een goede onderlinge overlegstructuur tussen de beheerders om de begrippenlijsten te beheren en actueel te houden, bijvoorbeeld bij wetswijzigingen.

Wat betreft bullet 3: hier de opmerking dat je verschillende gebruikersgroepen kan identificeren en afzonderlijk kan bedienen. Technici zoeken andere informatie dan managers uit de business of architecten. En wederom de tip om te kijken naar andere, bestaande online documentatie over technische standaarden. En verder mijn antwoord op vraag 8."

2.5.16. Vraag 16

Geef hier indien gewenst uw aanvullend commentaar aan het Forum Standaardisatie en Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) in verband met de inhoud van dit expertadvies en/of het gevolgde proces.

[geen reactie]

2.6. Reactie van Anoniem

2.6.1. Vraag 1

Geef hier indien gewenst uw reactie op het advies van de experts om MDTO te verplichten aan de overheid ('Pas toe of leg uit') via plaatsing op de 'Pas toe of leg uit'-lijst van Forum Standaardisatie (hoofdstuk 1 van het expertadvies).

"Vanuit perspectief van een zorgdrager vinden wij het waardevol als MDTO tot standaard wordt verheven.

- Kan breder gebruikt worden dan archivering (ook Woo, vernietiging)*
- 1 interpretatienorm is fijn in het afstemmen/communicatie en toepassen*
- Voordelig voor overbrenging (migratie) van gegevens naar archieven.*

Wij kunnen ons voorstellen dat MDTO niet met terugwerkende kracht in werking treedt. En als het MDTO met terugwerkende kracht in werking treedt, dan kunnen wij ons voorstellen dat dit niet eerder is dan vanaf 2021 (vaststelling van het MDTO).

Wij hebben digitaal archief dat is gevormd in 1) een periode waarin het MDTO niet bestond en 2) een periode waarin het MDTO bestond, maar nog niet was vastgesteld en 3) een periode waarin het MDTO bestond en was vastgesteld. Archief met terugwerkende kracht van de minimaal verplichte MDTO-attributen voorzien, voor zover deze MDTO-attributen niet door bestaande metagegevens zijn in te vullen, brengt kosten met zich mee, maar zeker ook risico's ten aanzien van het gevormde archief dat moet worden aangevuld/gewijzigd en de informatiesystemen waarin het gevormde archief zich bevindt. Denk bijv. aan fixity-informatie (attributen van Bestand in het MDTO) toevoegen aan archief dat in een informatiesysteem is opgeslagen, maar waarvoor in het datamodel van dat informatiesysteem geen plaats is of niet in voorzien blijkt te zijn."

2.6.2. Vraag 2

Geef hier indien gewenst uw reactie op het voorgestelde functioneel toepassingsgebied (hoofdstuk 1 van het expertadvies).

"De huidige beschrijving van het functioneel toepassingsgebied zou goed interpreteerbaar moeten zijn door experts die ermee werken.

- Zou prettig zijn als definities uitgeschreven worden ('informatieobject', 'informatiebeheerproces', 'attribuut', enz.)"*

2.6.3. Vraag 3

Geef hier indien gewenst uw reactie op het geformuleerde nut en de geformuleerde mogelijkheden van het gebruik van MDTO voor en door de overheid (hoofdstuk 2, paragraaf 2 van het expertadvies).

"Waardedriehoek is een fijne visuele weergave voor het begrip van de context, het nut, demogelijkheden en het gebruik. MDTO als onderdeel van het DUTO-raamwerk is op deze manier erg helder."

2.6.4. Vraag 4

Geef hier indien gewenst uw reactie op het doorlopen proces van het expertadvies (hoofdstuk 3 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.6.5. Vraag 5

Geef hier indien gewenst uw reactie op de samenstelling van de expertgroep (hoofdstuk 4 van het expertadvies).

"Lijkt een goede representatie voor de scope van toepassing van het MDTO als standaard."

2.6.6. Vraag 6

Geef hier indien gewenst uw reactie op de resultaten van de toetsing op hoofdlijnen van hoofdcriterium "Toegevoegde waarde" (hoofdstuk 5, paragraaf 1 van het expertadvies).

"Conclusies nemen we met vertrouwen over; echter is de onderbouwing van de resultaten te summier in het adviesstuk zelf terug te lezen. Het zou fijn zijn om meer redenering van de experts hierachter te kennen."

5.1.4.5: Ten aanzien van het aangeven van de openbaarheid en eventuele beperkingen aan de openbaarheid bij overbrenging zouden wij graag willen weten wat er met onderstaand voorstel is gebeurd. Op het KIA-platform zien wij geen definitief besluit op dit voorstel. beperkingGebruikType is een open waardenlijst, dus in principe kun je als zorgdrager van onderstaand voorstel gebruik maken, maar daartoe ben je niet verplicht. Deze vraag ook in verband met de AVG en (online) publicatie van (persoonsgegevens in) digitaal overgebracht archief. Meer standaardisatie dan nu het geval is voor metadatering voor de openbaarheid van overgebrachte digitale archieven lijkt ons gewenst."

2.6.7. Vraag 7

Geef hier indien gewenst uw reactie op de resultaten van de toetsing op hoofdlijnen van hoofdcriterium "Open standaardisatieproces" (hoofdstuk 5, paragraaf 2 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.6.8. Vraag 8

Geef hier indien gewenst uw reactie op de vraag of er voldoende ondersteuning wordt gegeven in de adoptie en de implementatie van de standaard (hoofdstuk 5, vraag 5.2.7.2).

"Er is heel veel informatie (op de website) beschikbaar over de praktische toepassing van het MDTO. Er is wel degelijk meer begeleiding nodig hierbij. Concrete (toepassings)voorbeelden en (fictieve) casussen zouden erg helpen bij het begrip. Niet enkel het theoretisch kader. Eerder is vanuit onze organisatie een MDTO dag bijgewoond op het Nationaal Archief en dit is als zeer nuttig ervaren. Dat zou gecontinueerd en uitgebreid mogen worden. Ook met sessies

waar niet enkel IHH-verantwoordelijken aanwezig zijn, maar verschillende disciplines (architecten, functioneel beheerders, informatiemanagement enz.) meenemen in het MDTO verhaal. Er zijn aardig wat rollen/mensen nodig om het MDTO raamwerk te implementeren."

2.6.9. Vraag 9

Geef hier indien gewenst uw reactie op de resultaten van de toetsing op hoofdlijnen van hoofdcriterium "Draagvlak" (hoofdstuk 5, paragraaf 3 van het expertadvies).

"Er staan enkele leveranciers genoemd die MDTO ondersteunen. Na doorvraag bij leveranciers binnen onze organisatie blijkt dat MDTO niet altijd ondersteund kan worden. Vanuit zaaksystemen en DMS'en gezien is er bredere ondersteuning dan vanuit de hoek van vakapplicaties. Dit zien wij als mogelijk belemmering voor MDTO als standaard. Legt mogelijk druk op de markt en als zij niet kunnen leveren – druk op zorgorganisaties. Concluderend vinden wij dit een redelijke standaard voor de overheid, met enkele vraagtekens bij de uitvoerbaarheid."

2.6.10. Vraag 10

Staan de belangrijkste stakeholders vanuit de overheid voor deze standaard achter de adoptie van de standaard? (vraag 5.3.3.1 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.6.11. Vraag 11

Staan de overheidsorganisaties die worden geraakt door een verplichting van de standaard achter het verplichte gebruik van de standaard? (vraag 5.3.3.2 van het expertadvies).

"Op basis van het expertadvies kunnen wij geen uitspraak doen over het draagvlak onder organisaties die worden verplicht tot gebruik van de standaard."

2.6.12. Vraag 12

Wordt de aangemelde versie van de standaard binnen het organisatorische werkingsgebied door meerdere Nederlandse overheidsorganisaties gebruikt? (vraag 5.3.3.3 van het expertadvies).

"Op basis van het expertadvies kunnen wij geen uitspraak doen over het huidige gebruik van MDTO als standaard."

2.6.13. Vraag 13

Zijn er voldoende positieve signalen over toekomstige gebruik van de standaard door (semi-)overheidsorganisaties, het bedrijfsleven en burgers? (vraag 5.3.3.6 van het expertadvies).

"Op basis van het expertadvies kunnen wij geen uitspraak doen over of er 'voldoende' positieve signalen zijn. Wij zien de positieve signalen wel."

2.6.14. Vraag 14

Geef hier indien gewenst uw reactie op de resultaten van de toetsing op hoofdlijnen van hoofdcriterium "Opname op de lijst bevordert adoptie" (hoofdstuk 5, paragraaf 4 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.6.15. Vraag 15

Geef hier indien gewenst uw reactie op de aanvullende adoptieadviezen bij verplichting van MDTO door plaatsing op de 'Pas toe of leg uit'-lijst (hoofdstuk 6 van het expertadvies).

"De relatie tussen bepaalde metagegevens die aan documenten (in de zin van de Archiefwet 20xx) volgens de nieuwe Archiefregeling minimaal moeten worden gekoppeld en (bepaalde) attributen in het MDTO zou duidelijker gemaakt kunnen worden (lees: "mappen"). Met behulp van een mapping kan worden aangetoond dat met behulp van het MDTO (als metadataschema), (bepaalde) verplichte metagegevens zoals die zijn genoemd in de nieuwe Archiefregeling kunnen worden vastgelegd. Het hebben van een metadataschema (i.c. MDTO) is stap 1, het daadwerkelijk koppelen van de verplichte metagegevens zoals die zijn benoemd in de nieuwe Archiefregeling aan documenten conform/volgens dat metadataschema (i.c. MDTO) is stap 2/de beoogde vervolgstap.

Een dergelijke mapping zou kunnen worden opgenomen in de (online) handleiding van het MDTO op de website van het Nationaal Archief."

2.6.16. Vraag 16

Geef hier indien gewenst uw aanvullend commentaar aan het Forum Standaardisatie en Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) in verband met de inhoud van dit expertadvies en/of het gevolgde proces.

[geen reactie]

2.7. Reactie van N. Hoffmann (Geonovum)

Amersfoort

Datum: 6 oktober 2025

2.7.1. Vraag 1

Geef hier indien gewenst uw reactie op het advies van de experts om MDTO te verplichten aan de overheid ('Pas toe of leg uit') via plaatsing op de 'Pas toe of leg uit'-lijst van Forum Standaardisatie (hoofdstuk 1 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.7.2. Vraag 2

Geef hier indien gewenst uw reactie op het voorgestelde functioneel toepassingsgebied (hoofdstuk 1 van het expertadvies).

"Het voorgestelde functioneel toepassingsgebied is erg breed geformuleerd waardoor er een aanzienlijke overlap ontstaat tussen de MDTO standaard en aanpalende standaarden zoals DCAT / DCAT-AP-NL en de Nederlandse profielen op ISO 19115/19119.

Dit levert onduidelijkheid op bij organisaties die zowel aan de ISO 19115/DCAT-AP-NL standaarden moeten of willen voldoen en aan MDTO gehouden worden. Onderling zijn experts er naar onze mening wel over eens dat de betreffende standaarden naast elkaar gebruikt kunnen worden en aanvullend zijn op elkaar. Dit wordt uit de MDTO standaard en het Expertadvies echter niet duidelijk. We zouden er prijs op stellen dat er net zoals voor TOOI gedaan is een duidelijke beschrijving komt hoe deze standaarden zich tot elkaar verhouden en dat er, met name vanuit MDTO, duidelijkheid gegeven wordt over de feit dat deze standaarden naast elkaar een plek hebben."

2.7.3. Vraag 3

Geef hier indien gewenst uw reactie op het geformuleerde nut en de geformuleerde mogelijkheden van het gebruik van MDTO voor en door de overheid (hoofdstuk 2, paragraaf 2 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.7.4. Vraag 4

Geef hier indien gewenst uw reactie op het doorlopen proces van het expertadvies (hoofdstuk 3 van het expertadvies).

"We betreuren het dat er tijdens het proces niet ook al expliciet een memo is opgesteld over de relatie tussen MDTO en DCAT, DCAT-AP-NL. Terwijl er tijdens de intake van MDTO al duidelijk was dat DCAT-AP-NL ook aangemeld zou gaan worden bij Forum Standaardisatie."

2.7.5. Vraag 5

Geef hier indien gewenst uw reactie op de samenstelling van de expertgroep (hoofdstuk 4 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.7.6. Vraag 6

Geef hier indien gewenst uw reactie op de resultaten van de toetsing op hoofdlijnen van hoofdcriterium "Toegevoegde waarde" (hoofdstuk 5, paragraaf 1 van het expertadvies).

"In de formulering van 5.1.3.1 lijkt gesuggereerd te worden dat DCAT en ISO 19115 alleen voor (geo-)datasets toegepast hoeft te worden en dat daarmee het aanvullende karakter voldoende is onderbouwd.

De definitie van 'informatieobject' in MDTO is echter zo generiek dat er wel degelijk een grote overlap bestaat, waarbij er weinig duiding is hoe de verhouding dan precies ligt."

2.7.7. Vraag 7

Geef hier indien gewenst uw reactie op de resultaten van de toetsing op hoofdlijnen van hoofdcriterium "Open standaardisatieproces" (hoofdstuk 5, paragraaf 2 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.7.8. Vraag 8

Geef hier indien gewenst uw reactie op de vraag of er voldoende ondersteuning wordt gegeven in de adoptie en de implementatie van de standaard (hoofdstuk 5, vraag 5.2.7.2).

[geen reactie]

2.7.9. Vraag 9

Geef hier indien gewenst uw reactie op de resultaten van de toetsing op hoofdlijnen van hoofdcriterium "Draagvlak" (hoofdstuk 5, paragraaf 3 van het expertadvies).

"Naar onze mening bestaat het draagvlak vooral uit organisatieonderdelen die vanuit de 'documentaire informatievoorziening' danwel 'archivering' domeinen afkomstig zijn. Deze standaard heeft potentieel echter ook een grote invloed op organisatieonderdelen vanuit het data of informatiedomein. We vragen ons af of de belangen van deze domeinen wel voldoende meegewogen zijn in deze consultatie."

2.7.10. Vraag 10

Staan de belangrijkste stakeholders vanuit de overheid voor deze standaard achter de adoptie van de standaard? (vraag 5.3.3.1 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.7.11. Vraag 11

Staan de overheidsorganisaties die worden geraakt door een verplichting van de standaard achter het verplichte gebruik van de standaard? (vraag 5.3.3.2 van het expertadvies)

[geen reactie]

2.7.12. Vraag 12

Wordt de aangemelde versie van de standaard binnen het organisatorische werkingsgebied door meerdere Nederlandse overheidsorganisaties gebruikt? (vraag 5.3.3.3 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.7.13. Vraag 13

Zijn er voldoende positieve signalen over toekomstige gebruik van de standaard door (semi-)overheidsorganisaties, het bedrijfsleven en burgers? (vraag 5.3.3.6 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.7.14. Vraag 14

Geef hier indien gewenst uw reactie op de resultaten van de toetsing op hoofdlijnen van hoofdcriterium "Opname op de lijst bevordert adoptie" (hoofdstuk 5, paragraaf 4 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.7.15. Vraag 15

Geef hier indien gewenst uw reactie op de aanvullende adoptieadviezen bij verplichting van MDTO door plaatsing op de 'Pas toe of leg uit'-lijst (hoofdstuk 6 van het expertadvies).

[geen reactie]

2.7.16. Vraag 16

Geef hier indien gewenst uw aanvullend commentaar aan het Forum Standaardisatie en Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) in verband met de inhoud van dit expertadvies en/of het gevolgde proces.

[geen reactie]

Consultatie MDTO verplichten via Forum Standaardisatie

Colofon

Organisatie: Rijkwaterstaat (RWS)

Functie: Senior Adviseur Documentair Informatie Management, Data architect

Datum: 30-9-2021

Kern van het RWS-standpunt

Opname van MDTO kan waardevol zijn **mits** randvoorwaarden zijn geborgd: expliciete scope en functioneel toepassingsgebied, heldere positionering tegenover DCAT/ISO 19115/TOOI (geen overlap en duidelijkheid over definitieverschillen (zie document '[Toelichting relatie MDTO en TOOI](#)')), stabiel versiebeheer, validatietesten en praktische implementatieondersteuning (profielen, mappings, voorbeelden, opleidingen). Zonder deze borging dreigt "papierconformiteit" in plaats van duurzame toepassing.

Reageren op consultatie

Hieronder staan één of meer vragen die horen bij de consultatie. U kunt uw reactie geven in de ruimte onder de vraag. Daarnaast is het mogelijk om een document aan uw reactie toe te voegen, bijvoorbeeld als u achtergrondinformatie wilt bijvoegen. **Neem geen persoonsgegevens op in uw reactie of het document dat u toevoegt aan uw reactie.**

Vraag 1 van 16

Geef hier indien gewenst uw reactie op het advies van de experts om MDTO te verplichten aan de overheid ('Pas toe of leg uit') via plaatsing op de 'Pas toe of leg uit'-lijst van Forum Standaardisatie (hoofdstuk 1 van het expertadvies).

Het advies om MDTO op te nemen is in principe een logische stap richting uniformering. RWS ziet hierin echter alleen meerwaarde **mits** cruciale randvoorwaarden worden geborgd:

1. **Toegevoegde waarde en samenhang** - MDTO heeft duidelijke meerwaarde en is complementair aan TOOI, DCAT en geo-profielen **[5 p.8–10]** . Wel is de samenhang onvoldoende uitgewerkt. Daarnaast omvat MDTO niet het volledige metadataprofiel dat nodig is om duurzame toegankelijkheid van overheidsinformatie te borgen. Het bevat een kernset elementen, maar aanvullende metadata over processen, technische eigenschappen en beheercontext zijn noodzakelijk. Ook zien wij wel degelijk een overlap ontstaan tussen diverse standaarden. Dat is ongewenst.
2. **Versiebeheer en stabiliteit** - Het expertadvies signaleert dat parallelle versies verwarring scheppen **[5 p.16]** . Voor organisaties als RWS is stabiel, transparant en eenduidig versiebeheer randvoorwaardelijk.
3. **Complexiteit, toepasbaarheid en kennis** - De standaard is omvangrijk en technisch **[5 p.11–12, 18]** . Zonder toegankelijke documentatie, mappings en profielen is de uitvoerbaarheid echter beperkt. Nog fundamenteeler: kennis en vaardigheden om MDTO te implementeren ontbreken bij veel overheidsorganisaties. Er is grote behoefte aan opleiding, training en praktische begeleiding.
4. **Conformiteit en validatie** - Conformiteit is gedefinieerd, maar toetsinstrumenten ontbreken **[5 p.18]** . Zonder validatietools en toetsbare criteria is naleving niet te borgen.

5. **Implementatieondersteuning en adoptie** - Er zijn initiatieven (KIA, spreekuren), maar onvoldoende voor brede invoering **【5 p.18, 21】** . RWS pleit voor landelijke handreikingen, leveranciersbijeenkomsten, validatietests en training.
6. **MDTO is noodzakelijk maar niet voldoende** - MDTO is een bouwsteen, geen totaaloplossing. Voor duurzame toegankelijkheid zijn óók goed ingerichte processen, voorzieningen en aanvullende standaarden nodig (o.a. opslag, beveiliging, interoperabiliteit).

Zonder deze randvoorwaarden leidt opname tot papieren conformiteit; alleen mét deze maatregelen kan MDTO daadwerkelijk bijdragen aan duurzaam toegankelijke, betrouwbare en toekomstbestendige overheidsinformatie.

Vraag 2 van 16

Geef hier indien gewenst uw reactie op het voorgestelde functioneel toepassingsgebied (hoofdstuk 1 van het expertadvies).

Het voorgestelde functioneel toepassingsgebied van MDTO – metadata op informatieobjecten en hun representaties binnen informatiebeheerprocessen – sluit aan bij de Archiefwet 2026. Echter wil RWS enkele belangrijke aandachtspunten benoemen:

1. **Definitie van informatieobjecten - overheidsinformatie**

Het advies gebruikt de term *informatieobjecten*, maar geeft geen heldere definitie. Volgens de Archiefwet omvat dit begrip álle overheidsinformatie, ongeacht de vorm, maar of dat nu het toepassingsgebied is wat in het advies bedoeld wordt, is niet duidelijk. Het functioneel toepassingsgebied moet dus worden verduidelijkt of aangescherpt. Zeker aangaande datasets, algoritmes en geodata en de positie ten opzichte van de standaarden die hiervoor al bestaan. Overlap tussen standaarden is daarbij onwenselijk.

2. **Relatie met andere standaarden**

Het advies stelt dat MDTO een ander functioneel toepassingsgebied heeft dan DCAT en ISO 19115. Dat klopt niet, want er is wel degelijk overlap, met name op het vlak van *vindbaarheid en herbruikbaarheid*. Dit is ongewenst. Vanuit dataperspectief wordt het wel een ingewikkelde uitdaging als MDTO óók op datasets van toepassing wordt verklaard.

3. **MDTO niet voldoende an sich**

Net als bij vraag 1 benadrukt RWS dat MDTO alleen een kernset metadata biedt. Metadata volgens MDTO zijn noodzakelijk, maar niet voldoende om duurzame toegankelijkheid te garanderen. Aanvullende metadata, processen, voorzieningen en standaarden blijven noodzakelijk.

Vraag 3 van 16

Geef hier indien gewenst uw reactie op het geformuleerde nut en de geformuleerde mogelijkheden van het gebruik van MDTO voor en door de overheid (hoofdstuk 2, paragraaf 2 van het expertadvies).

Het expertadvies beschrijft terecht het nut en de mogelijkheden van MDTO. De standaard draagt bij aan eenduidige metadatering, voorkomt versnippering, sluit aan bij de Archiefwet 2026 en ondersteunt meerdere informatiebeheerprocessen (registreren, bewaren, migreren, beschikbaar stellen en vernietigen).

Tegelijkertijd wil RWS de volgende kanttekeningen maken:

- **Noodzakelijk maar niet voldoende** – MDTO biedt een kernset metadata die essentieel is, maar het nut komt pas tot zijn recht in samenhang met aanvullende metadata, processen, voorzieningen en andere standaarden.
- **Overlap met andere standaarden** – er is wel degelijk overlap met DCAT en ISO 19115. Het nut van MDTO kan alleen volledig worden benut met een heldere positionering en technische afstemming. De wisselwerking met TOOI is bovendien nog onvoldoende uitgewerkt; MDTO-elementen zouden standaard aan TOOI-waardelijsten moeten worden gekoppeld.
- **Kennis en ondersteuning** – het potentieel nut blijft theoretisch zolang kennis, validatietools en handreikingen ontbreken. Training en implementatieondersteuning zijn randvoorwaardelijk.

Vraag 4 van 16

Geef hier indien gewenst uw reactie op het doorlopen proces van het expertadvies (hoofdstuk 3 van het expertadvies).

RWS waardeert het zorgvuldig doorlopen proces van de experttoets en de transparantie waarmee het advies tot stand is gekomen. De combinatie van documentstudie, expertbijeenkomsten, betrokkenheid van meerdere partijen en publieke consultatie draagt bij aan de legitimiteit van het advies.

RWS ziet daarbij wel verbeterpunten:

1. **Transparantie en versiebeheer** – besluitvorming en wijzigingenbeheer waren beperkt inzichtelijk. Voor organisaties als RWS is duidelijk versiebeheer cruciaal om de ontwikkeling van de standaard te volgen.
2. **Breedte van betrokkenheid** – belangrijke gebruikersgroepen, zoals grote uitvoeringsorganisaties met een complex applicatielandschap, hadden sterker vertegenwoordigd kunnen zijn.
3. **Kennis en vaardigheden** – de toets richtte zich sterk op inhoud, maar minder op de vraag of de overheid nu voldoende deskundigheid heeft om MDTO te implementeren.
4. **Samenhang met andere standaarden en informatieobjecten** – relaties met DCAT, ISO 19115 en TOOI zijn genoemd, maar niet systematisch uitgewerkt. Juist hier liggen risico's op overlap en inconsistentie. Bovendien zijn datasets en algoritmes, net als geodata en multimedia, onvoldoende meegenomen in de analyse.

Vraag 5 van 16

Geef hier indien gewenst uw reactie op de samenstelling van de expertgroep (hoofdstuk 4 van het expertadvies).

RWS waardeert de brede samenstelling van de expertgroep en erkent dat er vertegenwoordiging was vanuit Rijksorganisaties, kennisinstellingen en leveranciers.

Tegelijkertijd constateert RWS dat enkele cruciale perspectieven ontbraken:

1. **Uitvoeringsorganisaties** – grote uitvoeringsorganisaties met complexe informatiehuishoudingen waren beperkt vertegenwoordigd. Voor partijen zoals RWS, met honderden applicaties en omvangrijke legacy-systemen, is dit perspectief onmisbaar om de praktische uitvoerbaarheid van MDTO goed te kunnen beoordelen.
2. **Data- en algoritme-expertise** – specialisten op dit terrein ontbraken.

3. **Decentrale en kleinere organisaties** – hun stem had sterker kunnen doorklinken, juist omdat implementatie bij beperkte middelen het meest uitdagend is.

Vraag 6 van 16

Geef hier indien gewenst uw reactie op de resultaten van de toetsing op hoofdlijnen van hoofdcriterium “Toegevoegde waarde” (hoofdstuk 5, paragraaf 1 van het expertadvies).

RWS ziet de toegevoegde waarde van MDTO als uniforme basisstandaard voor metadatering van overheidsinformatie. Het schema helpt versnippering tegengaan, versterkt duurzaam toegankelijke informatie en ondersteunt archiveren-by-design.

Toch is de meerwaarde in het advies te eenzijdig vanuit documenten beschreven. Voor datasets, algoritmes en geodata is de samenhang van de MDTO en bestaande standaarden onvoldoende uitgewerkt. Juist op deze terreinen bestaan al veel standaarden (zoals DCAT en ISO 19115), waardoor overlap dreigt. Zonder duidelijke afbakening blijft onduidelijk waar MDTO ophoudt en waar andere standaarden beginnen.

Conclusie

MDTO heeft toegevoegde waarde voor RWS, **mits** het toepassingsgebied wordt verduidelijkt of aangescherpt aangaande datasets, algoritmes en geodata en de positie ten opzichte van bestaande standaarden helder wordt vastgelegd. Overlap tussen standaarden is daarbij onwenselijk.

Vraag 7 van 16

Geef hier indien gewenst uw reactie op de resultaten van de toetsing op hoofdlijnen van hoofdcriterium “Open standaardisatieproces” (hoofdstuk 5, paragraaf 2 van het expertadvies).

RWS erkent dat MDTO in een open proces wordt beheerd: stukken zijn openbaar, er is een aanspreekpunt en inspraakmogelijkheden bestaan. De experts waarderen dit criterium daarom terecht als voldaan (5.2, 5.2.1).

Wel ziet RWS knelpunten die ook in eerdere antwoorden zijn benoemd:

- **Versiebeheer** is onvoldoende transparant; het is lastig te zien wat tot welke versie behoort.
- **Afstemming met andere standaarden** (DCAT, ISO 19115, TOOI) is beperkt, terwijl dit essentieel is om dubbelures te voorkomen.

Vraag 8 van 16

Geef hier indien gewenst uw reactie op de vraag of er voldoende ondersteuning wordt gegeven in de adoptie en de implementatie van de standaard (hoofdstuk 5, vraag 5.2.7.2).

Het expertadvies beschrijft bestaande ondersteuning (aanspreekpunt NA, KIA-index, spreekuren, presentaties, commerciële trainingen) maar concludeert terecht dat dit onvoldoende is (5.2.7.2, p. 18–19).

RWS onderschrijft dit en pleit voor:

- praktijkgerichte implementatieprofielen en mappings;
- voorbeelddatasets en -documenten;
- een valideerbare toets op MDTO-conformiteit (zowel “minimaal” als “maximaal”);

- laagdrempelige opleiding voor informatieprofessionals en lijn-ICT.

Daarnaast benadrukt RWS dat adoptie eenvoudiger en consistentier wordt als MDTO-implementaties standaard TOOI-waardelijsten gebruiken. Handreikingen zouden daarom concrete voorbeelden moeten bevatten waarin MDTO-velden zijn ingevuld met TOOI-waarden (inclusief URI's).

Conclusie

De huidige ondersteuning is nuttig maar ontoereikend. Brede adoptie vergt validatie-instrumenten, praktische profielen en structurele koppeling met TOOI.

Vraag 9 van 16

De experts concluderen dat MDTO voldoet aan het criterium Draagvlak (5.3, p. 19).

Het expertadvies stelt dat MDTO voldoet aan het criterium draagvlak: meerdere leveranciers zeggen MDTO te ondersteunen en er zijn toepassingen bij o.a. Defensie, gemeenten en archieven (5.3.2.1, 5.3.2.4).

RWS erkent deze signalen, maar wijst erop dat draagvlak zonder validatietesten en conformiteitstoetsen niet toetsbaar is. Het blijft onduidelijk of implementaties daadwerkelijk MDTO-conform zijn. Bovendien is draagvlak bij overheden fragiel zolang training, tooling en ondersteuning ontbreken; het risico is dat dit vooral beperkt blijft tot voorlopers. Daarbij valt op dat het draagvlak in de praktijk sterk documentgericht is: de samenhang tussen MDTO en standaarden voor bijvoorbeeld datasets, algoritmes en geodata blijft onduidelijk.

Vraag 10 van 16

Staan de belangrijkste stakeholders vanuit de overheid voor deze standaard achter de adoptie van de standaard? (vraag 5.3.3.1 van het expertadvies)

Volgens het expertadvies is de aanmelding onderdeel van de overheidsagenda; koepels (VNG/IPO/UvW) en programma's steunen de adoptie, en aanwezige experts onderschrijven dit (5.3.3.1, p. 20). RWS leest hierin formeel draagvlak en onderschrijft dat.

Tegelijkertijd benadrukt RWS dat praktisch draagvlak alleen wordt gerealiseerd als randvoorwaarden worden ingevuld: stabiel en transparant versiebeheer, een duidelijke positionering ten opzichte van andere standaarden, valideerbare implementatie-instrumenten en een duidelijk functioneel toepassingsgebied. Zonder deze borging dreigt formeel draagvlak niet automatisch te leiden tot brede toepassing in de praktijk.

Vraag 11 van 16

Staan de overheidsorganisaties die worden geraakt door een verplichting van de standaard achter het verplichte gebruik van de standaard? (vraag 5.3.3.2 van het expertadvies)

Volgens het expertadvies onderschrijven koepels en aanwezige experts ook het verplichte gebruik van MDTO (5.3.3.2, p. 20). RWS ziet dit als positief en noodzakelijk om versnippering te doorbreken.

Tegelijk signaleert RWS dat vooral organisaties met omvangrijke legacy-omgevingen en veel applicatiekoppelingen tijd en ondersteuning nodig hebben en is het toepassingsgebied niet helder.

Vraag 12 van 16

Het expertadvies geeft aan dat MDTO al door verschillende organisaties wordt toegepast, o.a. Defensie, gemeenten en archieven, en dat voorbeelden te vinden zijn via de KIA-kennisindex (5.3.3.3, p. 20).

Het expertadvies noemt voorbeelden van toepassing van MDTO bij Defensie, gemeenten en archieven (5.3.3.3, p. 20). Voor RWS geldt dat brede implementatie nog niet is gerealiseerd, maar dat de standaard wel wordt meegenomen in beleidsontwikkeling, pilots en verkenningen rond de Archiefwet 2026. Deze laten zien dat MDTO als basis bruikbaar is, maar dat randvoorwaarden ontbreken: stabiel versiebeheer, praktische implementatieprofielen en vooral validatietesten om conformiteit te borgen.

Vraag 13 van 16

Zijn er voldoende positieve signalen over toekomstige gebruik van de standaard door (semi-)overheidsorganisaties, het bedrijfsleven en burgers? (vraag 5.3.3.6 van het expertadvies)

Ja: het advies somt positieve signalen op (huidige toepassingen, leveranciers die ondersteunen, kennisindex, community) en bevestigt dit onder 5.3.3.6 (p. 21). RWS deelt dat beeld, maar benadrukt dat blijvend draagvlak alleen wordt gerealiseerd **mits**:

- er concrete ondersteuning is (materiaal, validatie, opleiding);
- het functioneel toepassingsgebied helder is;
- en de positionering t.o.v. DCAT/ISO 19115 helder wordt vastgelegd om dubbel werk te vermijden (5.1.3.1, p. 9).

Vraag 14 van 16

Geef hier indien gewenst uw reactie op de resultaten van de toetsing op hoofdlijnen van hoofdcriterium “Opname op de lijst bevordert adoptie” (hoofdstuk 5, paragraaf 4 van het expertadvies)

Het expertadvies concludeert dat opname van MDTO op de ‘Pas toe of leg uit’-lijst de adoptie zal bevorderen doordat de standaard zichtbaar en verplicht wordt bij aanbestedingen en implementatietrajecten (5.4, p. 21). RWS onderschrijft dit.

Tegelijkertijd waarschuwt RWS dat opname op zichzelf niet voldoende is. Zoals ook in eerdere antwoorden benoemd:

- zonder stabiel versiebeheer en transparant wijzigingenbeheer is adoptie lastig te volgen (vraag 1 en 4);
- zonder validatietesten en conformiteitstoetsen dreigt “papierconformiteit” – verklaringen van naleving zonder aantoonbare implementatie (vraag 9, 10, 11);
- zonder praktische handreikingen, implementatieprofielen en opleidingsaanbod blijft brede toepassing kwetsbaar (vraag 8, 12);
- en zonder heldere positionering t.o.v. DCAT, ISO 19115 en TOOI ontstaat overlap en dubbel werk (vraag 2, 3, 6, 7, 13).

Vraag 15 van 16

Geef hier indien gewenst uw reactie op de aanvullende adoptieadviezen bij verplichting van MDTO door plaatsing op de 'Pas toe of leg uit'-lijst (hoofdstuk 6 van het expertadvies).

De door de experts voorgestelde aanvullende adviezen – zoals binnen een jaar relaties met andere standaarden inzichtelijk maken (5.1.3.1), koppelingen met bestaande modellen verbeteren, en materialen ontwikkelen (eenvoudiger specificatie, handreikingen, voorbeelden, uitgebreidere documentatie) – zijn waardevol. Ook het aanbieden van een validatietest (hfdst. 6) is essentieel.

RWS benadrukt dat validatie cruciaal is voor drie aspecten:

1. **Adoptie** – leveranciers en organisaties kunnen alleen aantonen dat zij MDTO correct hebben geïmplementeerd als toetsinstrumenten beschikbaar zijn.
2. **Draagvlak** – zonder validatie blijft draagvlak gebaseerd op intenties en verklaringen, niet op aantoonbare toepassing.
3. **Monitoring en beheer** – Forum Standaardisatie en de beheerorganisatie kunnen alleen zicht houden op de kwaliteit en consistentie van MDTO-gebruik als validatie onderdeel is van de cyclus.
4. **Overlap** – zelfs bij formeel verschillende toepassingsgebieden leidt het vastleggen van (meta)data in meerdere standaarden tot dubbelures en inconsistenties. Heldere positionering t.o.v. DCAT, ISO 19115 en TOOI is noodzakelijk.

Vraag 16 van 16

Geef hier indien gewenst uw aanvullend commentaar aan het Forum Standaardisatie en Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) in verband met de inhoud van dit expertadvies en/of het gevolgde proces.

RWS ziet op dit moment **niet vanzelf meerwaarde** in opname van MDTO op de 'Pas toe of leg uit'-lijst. Opname kan alleen waardevol zijn **mits** er een stevige implementatie- en adoptieagenda wordt gekoppeld die de volgende punten borgt:

1. **Definitie en toepassingsgebied** – Definitie en Toepassinggebied zijn helder
2. **Validatie** – toetsinstrumenten zijn onmisbaar om adoptie, draagvlak en monitoring objectief te maken. Zonder validatie resteert slechts papieren conformiteit.
3. **Implementatie en adoptie** – praktische profielen, mappings, voorbeelden, leveranciersafstemming en structurele opleidingen zijn noodzakelijk om toepassing in de praktijk mogelijk te maken.
4. **Samenhang met andere standaarden** – overlap met DCAT, ISO 19115 en TOOI moet actief worden voorkomen. Heldere positionering en systematisch gebruik van TOOI-waardelijsten zijn hiervoor essentieel.
5. **Versiebeheer en transparantie** – stabiel en inzichtelijk versiebeheer is randvoorwaardelijk voor implementatie.